

Vlaams
Parlement

ingediend op **913** (2020-2021) – Nr. 1
26 juli 2021 (2020-2021)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Bruno Tobback

over de stand van zaken
in een reeks actuele dossiers
van de Vlaamse Regulator
van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG)

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;

Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;

Stijn De Roo, Tinne Rombouts;

Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;

Staf Aerts, Mieke Schauvliege;

Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;

Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens;

Bart Tommelein, Bart Van Hulle;

Johan Danen, Chris Steenwegen;

Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Uiteenzetting door Ronnie Belmans en Pieterjan Renier	4
1.1. Vergelijking warmtebronnen	4
1.2. Fluvius.....	4
1.3. Energiedecreet.....	5
1.4. Tariefmethodologie en capaciteitstarief	5
1.5. Simulator	6
1.6. Dubbele aanrekening netkosten	7
1.7. 'Fiber to the home'	9
2. Vragen van de parlementsleden.....	10
2.1. Vragen en opmerkingen van Bruno Tobback	10
2.2. Vragen en opmerkingen van Andries Gryffroy	11
2.3. Vragen en opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz.....	12
2.4. Vragen en opmerkingen van Robrecht Bothuyne	15
2.5. Vragen en opmerkingen van Staf Aerts	16
3. Antwoorden door de VREG	17
4. Bijkomende vragen en antwoorden	19
Gebruikte afkortingen	25
Bijlage: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie hield op 23 juni 2021 een hoorzitting over de stand van zaken in een reeks actuele dossiers van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt. Als spreker zijn Ronnie Belmans, voorzitter van de raad van bestuur van de VREG, en Pieterjan Renier, algemeen directeur van de VREG, te gast in de commissie.

De presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlament.be.

(Deze commissievergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Uiteenzetting door Ronnie Belmans en Pieterjan Renier

1.1. Vergelijking warmtebronnen

Ronnie Belmans, voorzitter van de raad van bestuur van de VREG, start zijn presentatie met een vergelijking van de warmtebronnen voor gezinnen. Een van de vragen aan de VREG ging immers over de warmtepomp en het capaciteitstarief. De VREG heeft een simulatie gemaakt van de shift die de warmtepomp doormaakt als gevolg van het capaciteitstarief.

De VREG heeft de laatste drie jaar hard gewerkt om het samenwerkingsverband tussen de Belgische regulatoren toch te activeren. Het is FORBEG dat de link maakt met Europa, met ACER en met CEER. Aangezien een aantal elementen van het regulerend kader in Vlaanderen bepaald worden, werd dat orgaan opnieuw geactiveerd. Daar is onder meer een tweede PwC-studie uit voortgekomen, waarbij de kosten voor energie vergeleken worden met de buurlanden. Daaruit bleek dat de industrie en de burger in Vlaanderen een zeer lage prijs betalen voor aardgas, zeker in vergelijking met Nederland, waar men altijd eigen aardgasvoorraden heeft gehad. In België is dat altijd een energiebron geweest die door de lage prijs sterk gepusht werd.

Elektriciteit is in België dan weer heel duur, stelt Ronnie Belmans vast, omdat daar heel wat van de ODV's op gebaseerd zijn. Er is wel een uitzondering voor de niet-elektro-intensieve bedrijven, en dat ligt in de lijn met de omliggende landen. Er zijn kortingen voor de elektro-intensieve bedrijven, maar voor de residentiële klant zijn de tarieven hoog. Deze vaststellingen gelden voor heel België, alleen Vlaanderen kiest ervoor om voor bepaalde bedrijven aanzienlijke kortingen te geven.

Ronnie Belmans gaat wat dieper in op de rol van Fluvius en de rol van de VREG. De kerntaken van Fluvius zijn elektriciteit en aardgas. Water, kabeltelevisie en riolering vallen buiten het takenpakket. De VREG heeft als taak om te zorgen dat er een kwalitatieve voorziening is van elektriciteit en aardgas tegen een goede prijs, met een kostenreflectiviteit voor deze twee taken. Hij wijst erop dat bijvoorbeeld de inning van de ODV's niet onder de VREG valt.

1.2. Fluvius

De deadline voor het jaarverslag van de VREG werd opgeschoven. De VREG heeft ook een brief geschreven rond de glasvezelactiviteiten van Fluvius, waarrond er een grote bezorgdheid is in verband met de mogelijke kruisbestuiving. Want als Fluvius investeert in glasvezelactiviteiten die een stuk risicovoller zijn dan aardgas en elektriciteit, waarvoor ze een volgens de VREG correcte vergoeding krijgen, kan het niet zijn dat daardoor de kosten voor gas en elektriciteit door kruissubsidiëring omhoog gaan. Ronnie Belmans spreekt van een duidelijk gebrek aan transparantie van Fluvius over hoe dit in elkaar zit. Er wordt door Fluvius verwezen naar het feit dat dit commerciële contracten zijn, waarbij niet alle zaken naar buiten kunnen komen. De VREG maakt zich daar zorgen over.

1.3. Energiedecreet

De VREG heeft ook een aantal voorstellen voor een wijziging van het Energiedecreet. Dat houdt verband met gegevens, met administratieve boetes en met een verduidelijking van de NACE-codes.

Pieterjan Renier, algemeen directeur van de VREG, geeft aan dat de commissieleden voor deze hoorzitting een aantal vragen hebben geformuleerd. Een eerste thema zijn tekstvoorstellen voor het Energiedecreet. Via een brief van 13 april 2021 maakte de VREG twee voorstellen over tot verbetering van de handhavingsmogelijkheden voor de VREG, aldus Pieterjan Renier. De VREG kan administratieve boetes opleggen aan marktspelers die het Energiedecreet, het Energiebesluit en de technische elementen niet naleven. Het eerste voorstel had tot doel om administratieve boetes ook mogelijk te maken bij niet-naleving van de tariefmethodologie, bijvoorbeeld bij niet-naleving van de rapporteringsvereisten. Het tweede voorstel maakt het mogelijk voor de VREG om een administratieve boete op te leggen bij het overmaken van onvolledige, inconsistente en verkeerde informatie aan de VREG, in het kader van de uitvoering van zijn taken en bevoegdheden als regulator. Pieterjan Renier merkt op dat in het Energiedecreet momenteel enkel een strafrechtelijke vervolging is voorzien voor het bewust overmaken van verkeerde of onvolledige informatie.

1.4. Tariefmethodologie en capaciteitstarief

Een tweede thema gaat over tariefmethodologie en het capaciteitstarief. Op 10 maart 2021 heeft de VREG de planning over de tariefmethodologie en tariefstructuur heel uitgebreid toegelicht in de commissie. Zoals toen uiteengezet had de VREG eind 2020 een brief van Fluvius ontvangen met de vraag om de invoering van het capaciteitstarief met zes maanden uit te stellen, naar 1 juli 2022. Maar voordat er over een wijziging van de tariefmethodologie kan worden beslist, dient er eerst een uitgebreide consultatie gehouden te worden volgens de procedures zoals voorgeschreven in het Energiedecreet. Ondertussen zit men bijna aan het einde van deze procedure en hoopt de VREG voor de zomervakantie hierover finaal te kunnen beslissen.

Pieterjan Renier stelt vast dat de tariefstructuur en het capaciteitstarief al vaak in de commissie aan bod zijn gekomen, alsook de resultaten van simulaties die de VREG daarover uitvoerde. Op dit moment is men, met de input van Fluvius, de laatste hand aan het leggen aan een simulator die elke netgebruiker op laagspanning de mogelijkheid moet geven om een beter inzicht te krijgen op de impact van het capaciteitstarief voor zijn persoonlijke situatie.

De spreker geeft meer details over de wijziging van de tariefmethodologie en over de simulator. De consultatie over die wijziging van de methodologie voor 2021-2024 liep van 18 maart tot 2 mei 2021. Daarin werd het volgende voorgesteld. Ten eerste werd er voorgesteld om de invoering van het capaciteitstarief te verlaten met zes maanden, van 1 januari 2022 naar 1 juli 2022. Dat gebeurt op vraag van Fluvius; dat wenst geen interferentie met de lancering van het nieuwe IT-marktplatform MIG 6 in september van dit jaar. Het wil zijn volledige aandacht kunnen schenken aan de goede werking daarvan.

Ten tweede stelt de VREG voor om gebruik te maken van de mogelijkheid in de tariefmethodologie tot het geven van financiële incentives aan de netbeheerders. Men wil een potentiële bonus van maximaal een half miljoen euro aanbieden voor de creatie van draagvlak bij netgebruikers voor onder andere de uitrol van de digitale meter. Daarnaast wil de VREG de distributienetbeheerders ertoe aanzetten om de invoering van de nieuwe tariefstructuur op 1 juli 2022 te realiseren. De spreker denkt aan een malus van 1 miljoen euro per maand vertraging in de implementatie.

De consultatie is ondertussen afgesloten en men heeft reacties ontvangen van verschillende belanghebbenden. Het is de bedoeling om nog voor de zomervakantie een definitieve beslissing te nemen.

1.5. Simulator

Rond de simulator van het capaciteitstarief biedt de website van de VREG al een ruime toelichting rond de impact van het capaciteitstarief voor de verschillende types eindgebruikers. Dit wordt uitgebreid met een simulator waarmee elk gezin of klein bedrijf op laagspanning zelf een inschatting kan maken van de toekomstige aanrekening van de distributienettarieven, maar waarmee men ook de nodige inzichten krijgt over hoe die factuur aangerekend wordt, en hoe men daarop kan inspelen om te zorgen dat de elektriciteitsfactuur vermindert.

Pieterjan Renier gaat verder in op de simulator, die zowel voor gezinnen als bedrijven op laagspanning geschikt is. Het toont het resultaat voor zowel met als zonder digitale meter. Het houdt ook rekening met specifieke technieken zoals PV-panelen, elektrische wagen of warmtepomp. Netgebruikers met een digitale meter kunnen zelf hun maandpieken toevoegen, manueel of automatisch opgehaald uit het energieportaal van Fluvius. Bij netgebruikers die dit niet doen wordt de gemiddelde maandpiek ingeschat in functie van hun opgegeven verbruik.

Dan komt men tot het basisresultaat; men toont de verwachte hoogte van de totale elektriciteitsfactuur in 2022, gebruikmakend van indicatieve tarieven voor 2022. De VREG maakt daarvoor de best mogelijke inschatting op dit moment. Deze hoogte wordt in perspectief geplaatst door ook de evolutie van de factuur van de klant in de voorbije jaren weer te geven. Netgebruikers met een klassieke meter zullen ook de mogelijkheid hebben om het resultaat te bekijken voor hun persoonlijke situatie met een digitale meter.

Wat is de mogelijke besparing door efficiënt netgebruik? Voor klanten met een digitale meter toont de VREG hun ingeschatte gemiddelde maandpiek. En met specifieke technieken zoals een elektrische wagen, warmtepomp of boiler toont de simulator ook het besparingspotentieel door in te zetten op efficiënt netgebruik, met andere woorden spreiden van het verbruik. Voor PV-panelen wordt daarnaast ook het ingeschatte percentage zelfverbruik getoond. Pieterjan Renier geeft ook mee dat klanten de getoonde grafiek kunnen verfijnen, om zo meer informatie te krijgen over de verschillende onderdelen van de elektriciteitsfactuur, waaronder het aandeel van het capaciteitstarief in de totale factuur.

Netgebruikers kunnen na het bekijken van het resultaat berekend op basis van hun huidige situatie nog extra technieken toevoegen die ze overwegen in de toekomst aan te kopen. Zo kunnen ze de impact hiervan inschatten op hun factuur.

Pieterjan Renier herneemt nog eens de vergelijking tussen een gezin dat aardgas, stookolie, houtpellets of een warmtepomp gebruikt om de woning te verwarmen. Het is geweten dat de tarieven van de VREG technologie-neutraal zijn. Maar indien een warmtepomp slim wordt aangestuurd en dus geen hogere pieken veroorzaakt dan de pieken die een gezin reeds heeft ten gevolge van zijn standaardelektriciteitsafname, kan met een digitale meter en een capaciteitstarief de elektriciteitsfactuur significant lager worden. Het is de bedoeling dat dat ook uit de simulatieresultaten van de simulator naar voren komt. In het gebruikte voorbeeld worden investeringskosten voor de warmtepomp buiten beschouwing gelaten.

1.6. Dubbele aanrekening netkosten

1.6.1. *Distributienetkosten elektriciteit*

Een volgend thema is de dubbele aanrekening van de netkosten. De totale distributienetkosten bedroegen in 2017 iets minder dan 2,6 miljard euro; in 2021 komt men uit op een kleine 2,1 miljard euro. De spreker besluit dat alle bedrijven en gezinnen samen nu ongeveer 500 miljoen euro minder betalen aan distributiekosten. Hoe gaat men van dat totaal aan inkomsten naar de distributienettarieven? In de tariefmethodologie van de VREG probeert men een evenwicht te vinden tussen de belangen van de distributienetbeheerders en van de distributienetgebruikers.

De VREG wenst dat de inkomsten uit de tarieven op maat zijn van een efficiënt werkende netbeheerder, die in staat is om een veilig en betrouwbaar net aan te leggen en uit te baten. Men zorgt ervoor dat de netbeheerder de in de regelgeving opgelegde kosten van de openbaredienstverplichtingen kan recupereren. Er wordt hierbij gezocht naar een maatschappelijk optimum, wat zich vertaalt in de jaarlijkse vastlegging door de VREG van de hoogte van het toegelaten inkomen, in dit geval 2,1 miljard euro. Dat kan de beheerder dan recupereren via de tarieven. Vervolgens vraagt de VREG aan de netgebruikers dat ze via de tarieven bijdragen voor het gebruik van het net. De VREG zorgt in de tariefmethodologie voor een billijke verdeling van de lasten tussen gezinnen en bedrijven. Dat vertaalt zich in een transparante tariefstructuur met jaarlijkse distributienettarieven, te betalen door de verschillende klantengroepen.

De distributienettarieven bestaan uit tariefcomponenten en tariefdragers. Dat slaat op de wijze waarop de tarieven worden aangerekend: tarieven voor afgenomen energie of piektarief, voor injectie of een vast bedrag in de tijd voor het databeheer, het prosumementarief enzovoort.

1.6.2. *Tarieven op laagspanning*

Pieterjan Renier gaat verder in op de tarieven op laagspanning. Op het niveau van de laagspanning in het elektriciteitsdistributienet, dus het niveau van de huizen in de straat, zijn de tarieven vandaag bijna volledig gebaseerd op de energieafname van het net. Hoe meer energie een klant afneemt, hoe meer hij moet betalen aan nettarieven. De distributienetbeheerder voert hier een jaarlijkse meteropname uit en op basis van de afname die er is bijgekomen sinds de laatste meteropname, wordt het tarief berekend.

1.6.3. *Prosumenten met terugdraaiende teller*

Dan zijn er de prosumenten met terugdraaiende teller. De terugdraaiende teller bij prosumenten stelde de VREG in 2014, toen men bevoegd werd voor de nettarieven, voor een probleem. Op deze teller kan de afname van het net niet volledig afgelezen worden. Wanneer de prosumant stroom in het net injecteert, draait zijn afname-teller terug, dus dan daalt de hoeveelheid van het net afgenomen elektriciteit. Op die manier konden deze prosumenten zich onttrekken aan het betalen van hun bijdrage voor het gebruik van het net. En wat zij minder betalen, moeten de andere netgebruikers meer betalen. De spreker merkt op dat de distributienetkosten één grote pot vormen. Er zijn daarnaast geen andere middelen voorhanden. De netbeheerder mag zijn toegelaten inkomen ophalen via de nettarieven.

De niet-prosumenten werden zo geconfronteerd met hogere tarieven. Om dit op te lossen werd in 2015 het prosumementarief ingevoerd. Het simuleert het tarief voor de afname die door de terugdraaiing van de teller niet kan worden gemeten. De VREG streeft ernaar dat de prosumant hetzelfde zou betalen als een niet-prosumant voor eenzelfde hoeveelheid elektriciteit, afgenomen van het net. Pieterjan Renier maakt

een vergelijking tussen een netgebruiker zonder zonnepanelen en een met zonnepanelen. Stel dat de netgebruiker zonder zonnepanelen op jaarbasis 3000 kWh van het net afneemt. De tweede netgebruiker heeft zonnepanelen en hij verbruikt in zijn woning 4000 kWh per jaar. Daarvan komt 1000 kWh van zijn PV-installatie en 3000 kWh van het distributienet. In dit voorbeeld nemen ze dus allebei 3000 kWh af van het net op jaarbasis.

Omdat de VREG de tarieven aanrekent op basis van de afname van het net, en ze allebei 3000 kWh per jaar afnemen, zouden ze in principe allebei hetzelfde tarief voor afname moeten betalen. Maar bij de prosumant draait de teller terug door de injectie vanuit de zonnepanelen. Op zijn teller lees je geen 3000 kWh afname af, maar slechts 1000 kWh, namelijk de 3000 kWh afname min de 2000 kWh injectie. Via de tariefmethodologie tracht men er dan voor te zorgen dat de prosumant toch een nettatarief betaalt dat ongeveer overeenkomt met zijn volledige afname van het net. Daarvoor werd het aanvullend capaciteitstarief in het leven geroepen, beter bekend als het prosumententarium. Dat tarief wordt berekend op jaarbasis en is gebaseerd op de grootte van het omvormervermogen waarop de PV-installatie is aangesloten. In de tariefmethodologie wordt het verband beschreven tussen het omvormervermogen en de injectie op jaarbasis vanuit de zonnepanelen. De VREG komt zo per prosumant tot een bedrag aan prosumententarium per jaar. De distributienet-beheerder rekent dit aan pro rata temporis.

1.6.4. Afrekening n.a.v. arrest 5/2021 van het Grondwettelijk Hof

Door de publicatie van het arrest eerder dit jaar van het Grondwettelijk Hof in het Belgisch Staatsblad, eindigde op 1 maart van dit jaar de terugdraaiing van de teller bij de prosumanten met een digitale meter. Afhankelijk van de lengte van de op 1 maart 2021 afgesloten meetperiode had een prosumant meer of minder prosumententarium en afnametarium te betalen.

De spreker bespreekt de evolutie van de meterstand bij een prosumant vanaf maart vorig jaar tot 1 maart van dit jaar. Het gaat over de nettometerstand op de terugdraaiende teller, dus het resultaat van het verschil tussen de werkelijke afname van het net min de injectie vanuit de zonnepanelen. In het aangehaalde voorbeeld daalt de meterstand in de zonnige maanden van 2020; er is meer injectie dan afname. Vanaf oktober 2020 begint de meterstand op te lopen. Er is meer afname dan injectie. De prosumanten waarvan de meetperiode begon in het voorjaar van 2020 zagen op hun afrekening op 1 maart 2021 een groot bedrag aan prosumententarium en een klein bedrag aan kWh-afnametarium.

De prosumanten waarvan de meetperiode begon in het najaar van 2020 zagen op hun afrekening op 1 maart een klein bedrag aan prosumententarium en een groot bedrag aan kWh-afnametarium. Daarbovenop kwam de factuur van de energie en de heffingen, gebaseerd op die afname.

Naar aanleiding van de beslissing van het Grondwettelijk Hof kwam op 1 maart 2021 een einde aan de terugdraaiing van de teller bij de prosumanten met een digitale meter. Omdat vanaf dan hun afname van stroom van het net volledig wordt gemeten, is er geen behoefte meer aan een aanvullend prosumententarium. Het valt weg. Voor sommige prosumanten viel de timing van de afrekening op 1 maart ongelukkig, en dat werd ook in de media opgepikt.

Pieterjan Renier stelt vast dat men nu naar de VREG kijkt voor een retroactieve aanpassing van de aanrekening van de tarieven voor de prosumanten met een digitale meter die een afrekening ontvingen op 1 maart 2021 naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof.

1.6.5. Standpunt VREG

De VREG heeft hierbij een aantal bedenkingen. Ten eerste werden de tarieven, met prosumentarief en afnametarief, correct aangerekend. Er is geen sprake van een dubbele aanrekening. Aangezien er ten tweede niets dubbel is aangerekend dat zou moeten worden teruggegeven, betekent zo'n retroactieve teruggave de vorming van een saldo voor de netbeheerder. Dat betekent een tarifair tekort, dat door een verhoging van de nettarieven zal moeten worden gecompenseerd. Ten slotte zijn retroactieve aanpassingen complex om uit te voeren in de marktsystemen, voor netbeheerders en leveranciers. Complexe aanpassingen kosten veel geld en deze zullen uiteindelijk door alle gezinnen en bedrijven betaald worden.

Het Energiedecreet voorziet in artikel 4.1.30, §4, in een principieel verbod op het retroactief aanpassen van de tarieven. Deze vereiste van niet-retroactiviteit komt voort uit Europese richtlijnen. Een stabiele en voorzienbare regulering is immers nodig voor de goede werking van de energiemarkt. Aan het Energiedecreet is sinds vorige week artikel 15.3.5/23 toegevoegd dat voorziet in een uitzondering op dit principieel verbod, aldus de spreker. De juridische beleidsruimte voor de VREG die voortvloeit uit deze uitzondering lijkt evenwel beperkt. In afwijking van artikel 4.1.30, §4, kan de VREG namelijk eenmalig de tariefmethodologie en de elektriciteits-distributietarieven met terugwerkende kracht aanpassen om te verhinderen dat aan prosumenten tweemaal elektriciteitsdistributienettarieven worden aangerekend voor hetzelfde gebruik van het elektriciteitsdistributienet, zoals is ontstaan als gevolg van het arrest van het Grondwettelijk Hof.

1.7. 'Fiber to the home'

Een laatste onderwerp dat Pieterjan Renier aanhaalt is 'fiber to the home'. Een van de activiteiten van Fluvius is de aanleg en exploitatie van glasvezelnetwerken, met aansluiting tot in de woningen. Vanaf 2019 werden door Fluvius vijf pilootprojecten opgestart. De focus ligt op het aanbieden van een open glasvezelinfrastructuur zonder eigen telecomdiensten. Fluvius heeft vervolgens de ambitie uitgesproken om zijn glasvezel over quasi heel Vlaanderen uit te rollen en ging daarvoor op zoek naar een partner. De VREG begrijpt dat Fluvius momenteel in gesprek of onderhandeling is met Telenet.

De VREG wil de parlementsleden wijzen op de bezorgdheden over de plannen van Fluvius rond glasvezelactiviteit, en wil vermijden dat er negatieve effecten zouden ontstaan naar de distributienetactiviteit.

Een eerste, evidente bezorgdheid is het risico op operationele kruissubsidiëring bij toewijzing van mensen en middelen uit de gereguleerde activiteiten aan glasvezelactiviteit. De kosten van personeel en materieel dienen op een correcte wijze over de activiteiten gealloceerd te worden. Dat is de verantwoordelijkheid van Fluvius.

Een andere bezorgdheid gaat over de financiële impact op Fluvius van een uitrol van glasvezel over Vlaanderen. De VREG vreest dat de aanleg van het glasvezelnetwerk over Vlaanderen zou worden beschouwd zoals een gewone activiteit van Fluvius. Maar de glasvezelactiviteit is meer risicovol voor investeerders. Het BIPT werkt met een gewogen gemiddelde kapitaalkost of WACC van ongeveer 8 procent, tegenover een WACC van 3,5 procent in de tariefmethodologie. Die hogere WACC weerspiegelt het hogere risico op het niet kunnen recupereren van die investering van miljarden euro's. Een spill-over van het hogere risico naar de elektriciteit- en gasdistributie zou de financieringskosten voor deze twee activiteiten met meerdere tientallen miljoenen euro kunnen doen stijgen. Volgens berekeningen van de VREG kan dit oplopen tot 75 miljoen euro.

De groei van de 'fiber to the home'-activiteit kan ook een invloed hebben op de kredietwaardigheid van Fluvius, waar de ratingvooruitzichten nu op negatief staan. Als de rating van Fluvius verslechtert, zullen ook de leningen voor de elektriciteits- en aardgasdistributie duurder worden, aldus de spreker. Bij glasvezel is er meer onzekerheid over de opbrengsten door de concurrentie. De VREG stelt vast dat Proximus al een glasvezelnetwerk aanlegt. Proximus heeft de ambitie uitgesproken om 4,2 miljoen woningen en bedrijven in België aan te sluiten tegen 2028.

De VREG heeft deze bezorgdheden gedeeld met Fluvius, maar stelt vast dat er weinig bereidheid is om veel informatie te delen. De VREG heeft de indruk dat men pas op de hoogte zal worden gebracht eenmaal effectieve beslissingen zijn genomen.

Met de simulator wil men proberen om toekomstgericht te denken, aldus *Ronnie Belmans*. Ook het voorbeeld van de warmtepomp geeft aan dat men wil dat de zaken op een correcte manier vooruitgaan, vindt hij. Hij pleit ervoor om toekomstgericht te denken en niet achterom te kijken. Hij erkent dat de terugdraaiende teller destijds is ingevoerd omdat het niet anders kon, maar nu kan het anders. De digitale meter biedt tal van opportuniteiten, en het moet nu vooruitgaan. Men moet de sprong wagen, want achteruitkijken leidt tot niets. Er moet worden gedacht in functie van de betaalbare energietransitie, vindt Ronnie Belmans, door de juiste stimulansen te geven aan die energiefactuur. Men moet ervoor zorgen dat die elektriciteit, die de drager is van die hernieuwbare energie, niet alle lasten krijgt. Daarvoor kijkt men expliciet naar het Vlaams Parlement.

Hij pleit voor een zo snel mogelijke uitrol van de digitale meter, want 2030 is niet meer zo veraf. De VREG engageert zich daarvoor. Als Fluvius aan een goed draagvlak werkt voor die digitale meter, zal de VREG daar ook incentives voor geven.

2. Vragen van de parlementsleden

2.1. Vragen en opmerkingen van Bruno Tobback

Bruno Tobback erkent dat er een aantal vragen werden beantwoord door de VREG, maar die antwoorden leiden op hun beurt tot nieuwe vragen. Hij begrijpt van Pieterjan Renier dat er in de ogen van de VREG geen dubbele aanrekening was van de netkosten voor digitale meters in combinatie met zonnepanelen, en dat de VREG het dus niet nodig vindt dat er een retroactieve compensatie komt. Dat zou niet nodig zijn. Aangezien het de VREG is die in principe het voorstel op tafel moet leggen en realiseren, wil dat dan zeggen dat die compensatie er niet komt?

Hij vraagt ook of de VREG een pleidooi aan het houden is om meer ODV-kosten te verschuiven naar aardgas, en er weg te halen bij elektriciteit. Is dat de concrete visie, en is er daar een concreet plan voor? Welk model gebruikt men daarvoor, en welke effecten verwacht men?

Hij vindt het wat eigenaardig dat er wordt gezegd om niet achterom te kijken, wat men net wel doet door de netkosten te blijven aanrekenen in de energieprijs. Dat is immers het bestaande systeem, op basis van een keuze die in het verleden is gemaakt. Het vloeit voort uit het voormalig aandeelhouderschap van gemeenten in eigen netten, en uit de vaststelling dat dat voor hen een bron van inkomsten is. Volgens Bruno Tobback zou het veel logischer zijn om te zoeken naar andere manieren om netkosten te financieren, in plaats van ze aan te rekenen bij de verbruikers, zeker als het gaat over elektriciteit. Ronnie Belmans noemt elektriciteit de driver van de verduurzaming, maar het is ook het net waarin het meest moet worden geïnvesteerd. De spreker maakt de vergelijking met het wegnnet, dat destijds als een publieke investering werd gezien. Moeten er geen andere vormen van investeringsmogelijkheden worden voorzien dan wat er nu voorligt?

Bruno Tobback stelt dat, wanneer men iemand wil overtuigen om van aardgas over te schakelen op een warmtepomp, men al zeer ver zou moeten gaan in het aanrekenen van extra kosten op aardgas en het ontlasten van elektriciteit om de investeringskost naar een warmtepomp op dertig jaar tijd te kunnen terugverdienen. Als men dat probeert te doen, komt men enkel uit bij het verhogen van de nettokosten van verwarming. En aardgas zou dan duurder worden bij gezinnen die niet overschakelen, maar niet in die mate dat een overschakeling op een warmtepomp echt aangemoedigd wordt. Dat leidt opnieuw tot een marktprikkel die geen echte uitweg biedt, vindt hij. Moet dit niet op een andere manier worden bekeken, en anders worden aangerekend?

Hij heeft het idee dat men op dit moment ofwel de investeringen in duurzame, hernieuwbare mogelijkheden afremt, omdat het te weinig wordt gestimuleerd en er nog altijd te veel kosten voor worden aangerekend. Het andere scenario is dat er veel frustraties ontstaan bij mensen die wel investeringen zullen moeten doen. Hij is niet bereid om dat te verdedigen.

2.2. Vragen en opmerkingen van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy stelt zich vragen bij de gebrekkige samenwerking tussen Fluvius en de VREG. Hij is ook bereid om met Bruno Tobback te discussiëren over een alternatieve oplossing voor de ODV's, maar er is geen eenvoudige oplossing, meent hij. Als de kosten in de algemene middelen worden ingebracht, dan zal ook iedereen meebetalen. Mocht men ervoor kiezen om de elektriciteitsprijs te halveren, dan verdubbelt de terugverdientijd voor de gezinnen met PV-panelen. Hij concludeert dat het geen eenvoudige discussie is.

ODV's kosten bij Fluvius ongeveer 30 miljoen euro per jaar. Die kosten zijn endo-geen, en zijn onderworpen aan regulering. Er wordt dan een benchmark gecreëerd voor de DNB's, en voor die benchmark wordt er wellicht gekeken naar Brussel en Wallonië. Men stelt dan vast dat de DNB te duur is in vergelijking met de anderen, dus men moet besparen. De vraag is dan waarop men moet besparen.

De spreker komt terug op de vaststelling dat de verstandhouding tussen de VREG en Fluvius niet goed zit. Zo is hij het niet eens met de tekstvoorstellen voor artikel 1 en 2 van het Energiedecreet. Hij vindt dat de VREG de bewijslast omdraait, door te stellen dat men alleen strafrechtelijk kan vervolgen indien de verkregen informatie misleidend en/of verkeerd is. Andries Gryffroy vraagt de VREG hoe vaak zij al hebben ondervonden dat ze misleidende of verkeerde informatie hebben gekregen van de stakeholders. De VREG heeft het dan niet enkel over de warmte- of koudeneteigenaars maar ook over hun aangestelden: bestuurders, managers en personeelsleden. Indien een personeelslid niet de nodige informatie heeft door-gestuurd, kan men dat personeelslid dan ten persoonlijke titel een administratieve boete versturen? De spreker noemt dit van de pot gerukt; hij kan zich onmogelijk vinden in dat eerste artikel.

In het voorstel van de VREG luidt het dat het mogelijk moet zijn om het aanleveren van gegevens en inlichtingen die inaccuraat, onvolledig of inconsistent zijn, administratief-rechtelijk te sanctioneren. Andries Gryffroy vraagt wat in dit geval de definitie van inaccuraat, onvolledig of inconsistent is. Hij leest een gelijkaardige toon in artikel 2, waarin staat dat de VREG niet in de mogelijkheid is om de distributienetbeheerders in gebreke te stellen bij niet-naleving van de bepalingen van de tariefmethodologie. Ook hier vraagt de spreker hoe vaak het voorvalt dat die bepalingen niet worden nageleefd. Hij vindt hoe dan ook dat het parlement die teksten niet kan aanvaarden.

Wat het capaciteitstarief betreft, was er een afspraak gemaakt dat het parlement in deze hoorzitting de eigenlijke tool te zien zou krijgen. Maar men heeft enkel slides laten zien van hoe de tool er zal uitzien. In de vorige zitting werd afgesproken

dat, als er op dit ogenblik geen tool beschikbaar is, het parlement niet zou aanvaarden dat men zes maanden later al dat capaciteitstarief zou kunnen invoeren. Er werd gesteld dat daarvoor een periode van twaalf maanden moet worden voorzien. Andries Gryffroy moet vaststellen dat ook op 23 juni de simulatietool nog altijd niet beschikbaar is. Hij gaat ervan uit dat het nu nog verschillende maanden zal duren voor de tool echt gebruiksklaar is. Het lijkt hem dan ook fair dat men de gebruiker twaalf maanden de tijd geeft, niet zes of negen maanden.

Wat de dubbele aanrekening betreft, gaat het niet over het twee keer aanrekenen van kosten, vindt hij. Het gaat over het feit dat mensen die zonnepanelen hebben, rekening houden met een periode van twaalf maanden. In die periode hebben ze een periode waarin ze heel veel elektriciteit van het net nemen, en een periode waarin ze veel elektriciteit op het net plaatsen. Op jaarbasis heft de ene periode de andere op, en komen ze theoretisch uit op een nulverbruik, vandaar het prosumententarief. Daarop kwam de commentaar dat, wanneer iemand op het verkeerde moment verandert van leverancier, de prosument ook een nadeel kan ondervinden. Maar Andries Gryffroy gaat er niet van uit dat veel mensen van leverancier veranderen als dat in hun nadeel is.

Wat men wel ziet is dat er naar schatting dertigduizend gezinnen een afrekening hebben gekregen op een opgelegde datum, niet op een gekozen datum. Men had een afrekening kunnen doen op twaalf maanden, maar de spreker meent dat die duidelijkheid niet in de regelgeving vervat zit. Als een gebruiker dan een afrekening krijgt in oktober, en opnieuw een afrekening in maart, dan heeft de gebruiker een probleem. Zijn partij vraagt om dat probleem specifiek voor die groep op te lossen.

De spreker haalt ook aan dat er op dit moment sprake is van een tarifair overschot. Hij vraagt dan ook om dat tarifair overschot terug te geven aan die mensen die er volgens hem recht op hebben. Maar Andries Gryffroy begrijpt uit de presentatie dat de VREG niets zal doen. Maar hoe kan men dan een energietransitie bewerkstelligen? Het parlement, de regering, de overheid worden geacht om de energietransitie te realiseren – hoe wordt in de toekomst omgegaan met onze energie? Maar het parlement heeft niet eens de verantwoordelijkheid over een tarifaire structuur. Als er alleen nog maar gevraagd wordt naar een oplossing voor die dertigduizend gezinnen die plots met een afrekening worden geconfronteerd, dan is het antwoord van de VREG 'neen'. Volgens de spreker valt dit nochtans eenvoudig op te lossen: het gaat erom dat het tarifair overschot wordt teruggegeven aan de mensen die voor dat tarifair overschot hebben gezorgd. Maar dat zou dan weer te moeilijk zijn, te complex. Maar als het nog niet lukt om hiervoor een oplossing te vinden, hoe kan de VREG het parlement dan verantwoordelijk stellen voor die energietransitie? Dan is het misschien aan de VREG om die transitie te doen en om dat beleid vast te leggen.

Andries Gryffroy zou de discussie rond 'fiber to the home' even links laten liggen, en nu vooral willen focussen op het decreet dat voorligt, de decreetsvoorstellen van de VREG en de simulatietool rond het capaciteitstarief. Hij stelt vast dat de slides die tijdens de vorige hoorzitting werden getoond, omtrent de mogelijke simulaties van mensen met en zonder zonnepanelen, batterijen enzovoort, nu zelfs niet worden getoond. Hij vraagt of er een probleem is. Is er een besparing in functie van de vorige simulaties? Hij vindt het verdacht dat de slides met de verschillende simulaties in deze hoorzitting zelfs niet meer worden getoond.

2.3. Vragen en opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz

Ten aanzien van de heer Tobback stelt *Willem-Frederik Schiltz* dat het evident is dat die taxshift er moet komen. Er blijkt nu een oververtegenwoordiging te zijn van ODV's in de samenstelling van de elektriciteitsprijs, zodat er een concurrentieel nadeel is voor energietoepassingen met elektriciteit als drager. Iets anders is dat

men de gasprijs zou oppompen om dure warmtepompen, die grote investeringen vergen, rendabel en nog toegankelijker te krijgen. Bij een taxshift neemt men een handicap weg en gebruikt men de sturende kracht van fiscaliteit, maar men moet erover waken binnen dezelfde budgettaire massa te blijven. Als men een taxshift naar gas doet en daarbij nog dingen blijft opstapelen om de rest betaalbaar te krijgen, dan verarmt men de mensen en verbetert men de totale betaalbaarheid van het systeem niet. Bij zo'n taxshift moet dus aan veel randvoorwaarden worden voldaan, er is de sociale impact en er zijn transitievraagstukken die moeten worden opgelost. Daarover nadenken is een taak voor het parlement de komende jaren. Er moet trouwens ook met de federale overheid worden gepraat, want zo'n taxshift kan men niet alleen in Vlaanderen doorvoeren, gelet op de verbondenheid van die tarieven met transmissietarieven en dergelijke meer.

Het principe dat de gebruiker betaalt, is geen fout principe. De heer Tobback pleitte voor het solidariseren van de infrastructuur voor distributie, omdat de energiesnelwegen net als autosnelwegen drijvers van welvaart zijn. Dat is ongetwijfeld zo, maar hij stelt het te eenzijdig voor, aldus Willem-Frederik Schiltz. In een aantal landen betaalt men wél voor de autosnelwegen. Er valt iets voor te zeggen dat wie ze gebruikt er ook voor betaalt. Ondertussen maakt ook rekeningrijden stilaan meer opgang, zeker bij progressieven. In Antwerpen beseft ook de N-VA ondertussen dat het doorgaand verkeer op de ring, dat onze infrastructuur gebruikt zonder hier welvaart te creëren, misschien ook een bijdrage moet leveren. Voornoemd principe is dus niet zo gek. Alleen moet iedereen kunnen betalen en moet het toegankelijk zijn voor iedereen.

De VREG heeft laten zien gedurende een aantal jaren hard te hebben gewerkt om de distributiekosten te drukken. De energieverbruikers werd zo 500 miljoen euro bespaard. Dat is met horten en stoten gegaan. Fluvius wringt natuurlijk hier en daar wat tegen. Er zijn allerhande signalen dat bij hen stilaan het vet van de soep is. Ondertussen moeten gemeentelijke intercommunales hun dividend bijstellen, schrappen of uitstellen. De distributienetbeheerder heeft natuurlijk een heel bijzondere kapitaalsstructuur. Die wordt gerund met geld dat werd opgehaald bij de steden en gemeenten, die daarvoor een verwachte vergoeding hebben gekregen. Het is weliswaar niet de taak van de netbeheerder om gemeenten van geld te voorzien, maar de netbeheerder is wel ontstaan door de gemeenten. Als men drastisch blijft ingrijpen in zijn kostenstructuur, dan treft men dus uiteindelijk de rendabiliteit van die netbeheerder voor de gemeenten, waardoor gemeenten misschien hun kapitaal terugtrekken en iemand anders dat kapitaal moet geven. Anders zullen de ratings heel snel de mist ingaan. Die verwevenheid tussen de gemeenten en de netbeheerder is er gewoon, of die nu goed of slecht is. Als men verder drastisch wil ingrijpen, dan zal dat een impact hebben op de financiering van steden en gemeenten. Neemt men dat weg, dan zullen steden en gemeenten hun belastingen moeten verhogen. De besparing die via de elektriciteitsfactuur wordt doorgevoerd, zal dus op een bepaald moment worden gecompenseerd in de belastingen, zodat dit slechts een beperkt effect heeft voor het algemeen belang. Ook als men enorme boetes aan de netbeheerder oplegt, rekent die dat gewoon door aan de elektriciteitsverbruiker, of aan de gemeenten, en dan zijn er belastingen. Willem-Frederik Schiltz vraagt zich af of de VREG het algemeen belang dient door een procureur in vechtnodus te willen zijn in plaats van een regulator. Dat lijkt hem niet de bedoeling. De decreetvoorstellen wijzen erop dat de VREG zich wil bewapenen. Een energiesysteem waarbij de regulator en de netbeheerder permanent in oorlog zijn, creëert echter zelden of nooit veel welvaart. Hij is dus niet geneigd om daarop in te gaan. De heer Gryffroy wees er terecht op dat de sfeer niet goed zit. Men wil geen stok achter de deur voor als er ooit een conflict is. Dat conflict is er en lijkt alleen maar te escaleren. Na het capaciteitstarief is er weer een volgend dossier. Op dat tarief is er nog altijd geen zicht. De spreker weet nog altijd niet wat de wetenschappelijke onderbouw is voor de 20/80-verdeling tussen vaste component en capaciteitscomponent. Dat lijkt bijna een soort 'guesstimate' te worden.

Wat de dubbele aanrekening betreft: Vlaanderen is net getroffen door een arrest omdat een impliciet in het verleden aanvaarde usurpatie van de fiscale autonomie van de federale overheid, het transmissienettarief, door de technologiewijziging van de digitale meter expliciet is geworden. Uiteraard mag men niet zomaar in die belastingen ingrijpen. Het is een complex land, maar men moet daar rekening mee houden en dat accepteren. Als het parlement echter wijst op het principe dat een burger niet twee keer mag worden belast voor hetzelfde, dan doet de VREG dat af als een detail. De spreker zou denken dat er na het arrest van het Grondwettelijk Hof zeer behoedzaam moet worden omgegaan met de manier waarop elektriciteitstarieven een impact hebben op bepaalde fiscale componenten. De VREG heeft heel terecht aangehaald dat, toen zonnepanelen begonnen te werken en meters begonnen terug te draaien, de rendabiliteit er deels kwam door de vermeden distributiekosten. Alleen is dat niet helemaal eerlijk: het net wordt gebruikt als een batterij, met heel veel trafiek van en naar het net. Wil men het principe dat de gebruiker betaalt dus enigszins honoreren, dan is het logisch dat men een prosumementarief invoert, want wie zonnepanelen heeft, gebruikt het net zo eigenlijk nog meer dan wie er geen heeft. Valt dat voordeel van het gebruik van het net en de terugdraaiende meter echter weg, dan moet ook dat prosumementarief wegvallen. Natuurlijk is die relatie niet een-op-een. Het prosumementarief is ook nooit ingesteld als een een-op-eenvergoeding voor de injectie op het net. Het is dus inderdaad geen dubbele aanrekening, maar wel twee keer een aanrekening op dezelfde basis. Het non-bis-in-idemprincipe wordt daarmee dus geschonden.

De decreettekst is bovendien grondig getoetst bij de Raad van State. Het parlement heeft de VREG geen verboden instructie opgelegd. Integendeel, voor de VREG is een mogelijkheid ontgrendeld: de bepaling van artikel 3 zou kunnen worden beschouwd als een toepassing van de vereiste "dat de tarieven niet-discriminerend en evenredig moeten zijn, en dat de regulator daartoe ook moet kunnen interveniëren". De regulator kan nu dus interveniëren, moet dat eigenlijk doen. De spreker wijst erop dat niet hij dat zegt, maar de Raad van State. Misschien meent de regulator echter dat de Raad van State niet voor hem geldt. Dan moet een slimme burger maar eens naar het Grondwettelijk Hof stappen om dat aan te vechten. Het lijkt de spreker niet het moment om grote wapens boven te halen om op de distributienetbeheerder te schieten terwijl de bevolking, die zwaar heeft geïnvesteerd in de duurzame transitie, zeer boos is. Het is niet het moment voor achterhoedegevechten tussen parlement en regulator over hoe een aantal onrechtvaardigheden kunnen worden weggewerkt.

Het parlement heeft misschien dus nog één decreet over het hoofd gezien in het lijstje van te wijzigen decreten, namelijk het VREG-decreet, aldus Willem-Frederik Schiltz. Hij heeft geen zin in een regulator in aanvalsmodus, die niet dezelfde visie heeft, die niet dezelfde richting volgt. Met de liberalisering van de markt sinds enkele jaren heeft de overheid haar greep op een aantal collectieve goederen wat versoepeld, omdat het niet altijd gezond is dat ze te arbitrair omgaat met zulke belangrijke dingen. In dat kader intervenueert de regulator. Vandaag is de regulator echter veel minder neutraal. Dat baart hem zorgen.

De heer Belmans vergeleek het energiebeleid met Waregem Koerse. Daar jaagt men dieren over artificieel geconstrueerde obstakels, en de toeschouwers gokken daarop. Is dat zijn visie op energiebeleid? Het is alleszins niet die van de spreker. Hij wil zich daar niet mee laten opzadelen en wil al helemaal niet van het energiebeleid een gokgebeuren maken.

Willem-Frederik Schiltz wil een update met betrekking tot het capaciteitstarief. Wanneer zal hij die simulator kunnen zien? Wanneer zal die van start gaan? Atrias zou normaal in september van start moeten gaan. Dat is een cruciaal element in onze moderne energieketen om de digitale meter te doen werken. Zijn er geen

andere manieren dan dreigen met boetes om een en ander te doen draaien? Zijn er indicaties dat Fluvius moedwillig vertraagt, of zijn er nog elementen?

Hij begrijpt dat 'fiber to the home' ook niet gemakkelijk is. Klopt het dat de regulator vreest dat de manier waarop Fluvius nu omgaat met 'fiber to the home' de financiële stabiliteit van heel zijn gereguleerd systeem zou kunnen bedreigen? Nochtans is er sprake van een strikt gescheiden boekhouding: de VREG zou het dus vrij snel kunnen zien indien Fluvius bepaalde elementen daarvan probeert te introduceren in zijn gereguleerde activiteiten. Hoe moet glasvezel dan volgens de VREG worden uitgerold? De spreker heeft bedenkingen bij de boude stelling dat dat het een marktactiviteit en concurrentieel is. Men zou volgens de filosofie van de heer Tobback kunnen oordelen dat het belangrijk is dat er in Vlaanderen een groot, sterk, snel datanetwerk is, niet alleen in de steden, waar dat zichzelf heel snel terugbetaalt, maar ook in meer afgelegen gebieden, wat een ander paar mouwen is. Marktpartijen gaan eerst naar waar er snel en gemakkelijk geld te verdienen is, dan waar het rendabel is en dan misschien waar het break-even is, als dat goed is voor hun imago. Dan stopt het ongeveer. De overheid zal moeten beslissen of ze wil investeren in een performant datanetwerk, tot welke mate van afgelegenheid en niet-rendabiliteit ze dat wil en op welke manier. Men zou dus ook kunnen nadenken over een 'unbundling' in de communicatiesector. Kan de overheid één groot kabelnetwerk installeren, waarna kan worden geboden op een stuk van de capaciteit van die snelweg om daar diensten op aan te bieden? De operatoren vinden dat niet leuk. Als de regulator vindt dat 'fiber to the home' een bedreiging is voor de financiële stabiliteit van Fluvius en dat er gevaar voor kruissubsidiëring is, dan moet hij wel een antwoord hebben op hoe men dat dan wel gaat doen. Als men alleen Proximus en Telenet laat bakkeleien over wat het nu moet zijn, dan komt men er niet uit.

2.4. Vragen en opmerkingen van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne dankt de VREG voor de toelichting, hoewel heel wat zaken nog niet bevredigend zijn. Hij wil de vergelijking met Waregem Koerse gebruiken om het probleem te schetsen. Iedereen wil daarbij betrokken zijn, niemand is er bang voor. Bij de energietransitie waar we voor staan, is het net het omgekeerde: die is niet populair, iedereen is er bang voor. Die is echter wel nodig. Het is de opdracht van de VREG om die transitie opnieuw populair te maken. Bijvoorbeeld de decretale aanpassing om de onrechtvaardigheid recht te trekken die voor een paar tienduizenden gezinnen is ontstaan door de afrekening op 1 maart 2021 te sturen, is een kans voor de VREG om opnieuw draagvlak voor die transitie te creëren. De VREG lijkt die kans moedwillig te zullen missen, wat bijzonder betreurenswaardig zou zijn.

Hetzelfde geldt voor het capaciteitstarief. Er zijn afspraken gemaakt over de timing, over de simulator. De spreker merkt dat dat echt leeft en dat men erg ongerust is over de impact van dat tarief op de persoonlijke energiefactuur en het verbruik. Fluvius heeft een tool waarmee men het eigen piekvermogen in beeld kan brengen. Dat heeft ongerustheid gecreëerd, die de simulator zou moeten wegnemen. Alleen krijgt men de simulator maar niet te zien. Hij hoopt dat de VREG niet in hetzelfde sukkelstraatje als Atrias belandt en in dezen wel performant kan zijn. Die simulator is bijzonder belangrijk om mensen duidelijk te maken wat de mogelijkheden en kansen van het capaciteitstarief kunnen zijn, want het vertrouwen in de VREG is weg bij de mensen. Hij weet niet wie daarvoor verantwoordelijk is, maar het is alleszins de verantwoordelijkheid van de VREG om dat vertrouwen te herstellen. Die simulator is daar een bijzonder belangrijk onderdeel van.

De relatie tussen regulator en netbeheerder hoeft voor Robrecht Bothuyne niet vriendschappelijk te zijn, maar moet wel correct en professioneel zijn. Hij heeft het gevoel dat men daarmee de verkeerde richting uitgaat. Het net staat met voornoemde transitie voor de grootste uitdaging die het ooit heeft gekend – prosumenten,

elektrificatie van het wagenpark enzovoort –, terwijl de VREG komt zeggen dat er op vijf jaar tijd 500 miljoen euro minder is om onder meer te investeren in dat net. Er zijn nog andere zaken die een impact hebben op dat bedrag, maar het komt erop neer dat door de houding en de aanpak van de regulator de netbeheerder alleszins minder mogelijkheden heeft om te investeren en snel en flexibel in te spelen op de noden die er zullen zijn. De spreker is er immers rotsvast van overtuigd dat men ondanks alle studies nog niet alles heeft voorzien dat nodig zal zijn om dat net uit te bouwen voor de toekomst. Hij hoopt dus dat men wil bekijken wat de impact is van tariefmethodologie en -structuur op de reële investeringen in en de kwaliteit van het net, en op de rendabiliteit voor de aandeelhouders van de netbeheerder. In een benchmark werd bekeken hoe in andere landen netbeheerders van hun regulator hun kapitaalsvergoedingen mochten regelen. Wordt zo'n benchmark permanent bijgehouden door de VREG? Kan die ter beschikking worden gesteld? Met het laatste voorstel van de VREG was ons land het scherpst in Europa. Volgen anderen ons of is het veeleer omgekeerd?

De regulator heeft een decreetsvoorstel gedaan. Hij spreekt over een bonus-malus-systeem, maar de bonussen die worden voorgesteld, zijn een stuk kleiner dan de mogelijke malussen die hij hanteert. Robrecht Bothuyne vindt dat geen manier om vertrouwen te creëren en de netbeheerder te stimuleren om het juiste te doen. Er moet een evenwicht zijn tussen bonus en malus, en dat lijkt in het VREG-voorstel te ontbreken.

Hij vraagt zich ook af welk probleem de VREG wil oplossen met het voorstel van de boetes. Zijn er op dit moment problemen met het rapporteren? Zijn die te wijten aan structuurfouten binnen Fluvius, aan onwil, of zijn die makkelijk te remediëren? De spreker is niet overtuigd van de noodzaak van die boetes.

De slide over de warmtepomp versus andere bronnen voor huishoudelijke verwarming was enigszins hoopgevend, maar daarbij werd inderdaad abstractie gemaakt van de investeringskosten die nodig zijn om warmtepompen te installeren, wat natuurlijk een vals beeld geeft. Deze commissie bepleit een taxshift om warmtepompen en eventuele andere verwarmingsbronnen op de markt te kunnen laten concurreren met warmtebronnen die werken met fossiele energiedragers. Op welke manier kan die volgens de VREG het best worden aangepakt? Overlegt de regulator met andere regulatoren op federaal niveau en in de andere deelstaten over hoe die het best kan worden aangepakt? De spreker gaat ervan uit dat iedereen de noodzaak van zo'n taxshift inziet, maar ook de complexiteit ervan erkent. Een goed overlegde aanpak is dus essentieel om resultaat te boeken.

Ten slotte meent Robrecht Bothuyne dat er inzake glasvezelactiviteit mits een aantal afspraken juiste oplossingen kunnen worden gevonden om tot een transparante situatie te komen waarbij kruissubsidiëring of -financiering kan worden vermeden, maar de beleidsdoelstellingen wel kunnen worden gerealiseerd, namelijk glasvezel in het hele Vlaamse land realiseren. Als men louter op commerciële partijen rekent, zal dat allicht niet gebeuren, wat een concurrentieel nadeel zou kunnen zijn voor heel grote delen van Vlaanderen waar ook heel wat bedrijven en consumenten zijn gevestigd. Ook daar moet men op glasvezel een beroep kunnen doen, net zoals in stedelijke omgevingen, die commercieel misschien net iets interessanter zijn.

2.5. Vragen en opmerkingen van Staf Aerts

Staf Aerts bedankt de VREG voor de toelichting en de collega's voor de vele vragen. Als nieuwkomer aanziet hij dit echter met grote ogen. De heer Bothuyne zegt dat er een gezonde spanning hoort te zijn tussen de energieregulator en Fluvius. De spreker meent dat ook. Er wordt echter ook gezegd dat die spanning veel te groot en dus problematisch is. Datzelfde spanningsveld lijkt hem echter ook te spelen tussen het parlement en de onafhankelijke energieregulator. De manier waarop dit

gesprek verloopt, wijst erop dat men ook hier in gevechtsmodus zit. Men zit dus op drie fronten in gevechtsmodus, terwijl, zoals hij ook hoorde, er net samenwerking nodig is om die energietransitie te doen. Wat het parlement de VREG en Fluvius verwijt, doet het dus ook zelf, vindt de spreker. Er wordt gezegd dat al die mensen zijn benadeeld omdat de retroactieve compensatie er niet komt. Hij wijst erop dat de benadeling niet daardoor komt, maar door de beslissing om niet naar de Raad van State te gaan vóór men die terugdraaiende teller installeerde. Men gooit dat nu op één hoop, maar de verantwoordelijkheid daarvoor ligt allereerst bij de Vlaamse Regering.

Dan is er de vergelijking met het autonetwerk, met de gebruiker die betaalt en het rekeningrijden. Staf Aerts wijst erop dat op dat netwerk echter ook wordt geïnvesteerd in openbaar vervoer. Met algemene middelen wordt geïnvesteerd in hetgeen we het belangrijkste vinden en wat voor ons als gemeenschap het voordeligst is. In dit geval moeten we dat ook doen, namelijk investeren in digitalisering en vooral in wat we wél willen. Vandaag zit het grootste deel van die factuur om elektrificatie te promoten ook net op elektrificatie, net als alles inzake duurzame energie. Het lijkt hem een brug te ver dat ervoor wordt gepleit die rekening niet te veel te laten dalen door die kosten daar uit te halen, omdat anders de terugverdientijd voor zonnepanelen misschien langer wordt. Wil men die elektrificatie immers waarmaken, dan moet dat onevenwicht tussen gas en elektriciteit eruit. Hij heeft daar een pleidooi voor gehoord. Hij is daar zeer benieuwd naar en zal daar zeer graag aan werken.

De spreker had ook verwacht meer te weten te komen van de VREG over de retroactieve premie. Hij sluit zich dus aan bij de eerste vraag van de heer Tobback: wat nu? Hij had ook simulaties verwacht om vooral het effect te kunnen zien op de gezinnen, en vooral op de eenoudergezinnen, de meest kwetsbaren, die het het moeilijkst zullen hebben om om te gaan met dat capaciteitstarief. Het blijft echt belangrijk om ook de effecten voor die meest kwetsbare gezinnen in het oog te houden.

Het vertrouwen in zonnepanelen is grondig geschaad. Het gevolg is dat het vertrouwen in de digitale meter grondig geschaad is, net als het vertrouwen in het capaciteitstarief, dat zeer klein blijkt te zijn. Mensen zijn vooral ongerust over hun persoonlijk verbruik als ze bijvoorbeeld koken en tegelijk de wasmachine opzetten: hoe hoog zal dat zijn? Ze hoeven dat natuurlijk niet te doen, maar de spreker hoort van mensen dat ze alles tegelijk doen als ze thuiskomen. Ze vragen zich af hoeveel hun dat gaat kosten. Hij zag dat niet verwerkt zijn in de simulator. Hoeveel men echt verbruikt op dat moment, moet mee worden verwerkt. Hij had begrepen dat de kosten voor mensen zonder digitale meter aan de hand van maandgemiddelden zouden worden berekend, maar dan zal de opmerking heel snel worden gemaakt dat iemands zomergemiddelde niet hetzelfde is als zijn wintergemiddelde. Op welk moment zal men de grootste piek genereren en hoe groot zal die dan zijn? Zit dat in die simulator?

3. Antwoorden door de VREG

Ronnie Belmans vreest een aantal vragen terug te moeten spelen. Het gaat voor een deel over een politiek debat waarin de regulator niet tussenkomt. Wanneer er een politieke beslissing komt, dan zal de regulator die uitvoeren.

Wat de simulator betreft, zijn al een aantal dingen klaar. De commissie heeft een première gekregen die de raad van bestuur nog niet gekregen heeft. Voor de input van gegevens moet sterk worden samengewerkt met Fluvius. Die gegevens zijn immers niet zomaar voorhanden. Bovendien heeft de VREG onvoldoende personeel dat misschien niet altijd even goed kan worden ingezet.

De VREG kan een aantal zaken doen om de energietransitie mogelijk te maken en ervoor zorgen dat door de tarieven de warmtepomp niet te veel wordt benadeeld. De VREG is nog altijd niet in staat om de installatie van een warmtepomp te decreteren met een goedkoper tarief dan voor een aardgasketel. Als de overheid wil dat er geen aardgasketels meer komen of warmtepompen wil pushen, dan moet zij iets doen zoals ze nu doet voor elektrische wagens. Maar dat is geen taak voor de regulator. De VREG kan enkel zorgen voor een tarief. Het capaciteitstarief wordt op dat moment het tarief voor het afnemen van de energie van het net.

Over de dubbele aanrekening zal de raad van bestuur een gedegen beslissing nemen.

Ronnie Belmans herhaalt dat de transitie hem na aan het hart ligt en dat hij als voorzitter van de raad van bestuur daar elke dag keihard aan werkt, tegen de laagste kost met zoveel mogelijk comfort.

Pieterjan Renier herhaalt dat de VREG niet aan politiek doet maar probeert te reguleren wat in de wetgeving staat in functie van een goede werking van de energiemarkt, zowel technisch als financieel.

Wat de dubbele aanrekening van de nettatarieven betreft, zijn de regels goed toegepast en is er in de feiten geen dubbele aanrekening. Volgens het Energiedecreet zijn retroactieve aanpassingen niet mogelijk maar de VREG bekijkt nu op basis van een nieuw toegevoegd artikel wat technisch en juridisch mogelijk is. Daar is een advies van de Raad van State aan voorafgegaan die zich niet heeft uitgesproken over het inhoudelijke maar de rechtsregels heeft getoetst met de hogere Europese rechtsregels. Dit wordt verder besproken in de raad van bestuur.

Wat de sfeer tussen de regulator en het parlement enerzijds en de regulator en Fluvius anderzijds betreft, is het de taak van de VREG om toe te zien op Fluvius. Op 10 maart 2021 gaven Fluvius en de VREG een uiteenzetting waaruit bleek dat zij voor 90 procent van de zaken een gemeenschappelijke visie hebben. Zij zijn beide voorstander van een digitale meter en een efficiënte uitrol daarvan, en van een capaciteitstarief. Beiden willen ook de nodige investeringen doen in het kader van de energietransitie. Er zijn soms wel discussies over de praktische uitwerking. De VREG werkt goed samen met Fluvius en met andere regulatoren.

DE VREG wil administratieve boetes invoeren, zowel voor energieleveranciers als voor netbeheerders maar dat gebeurt zelden. Daar gaan grondige procedures aan vooraf. De VREG doet dat liever niet omwille van het vele werk dat dat met zich meebrengt. De VREG vraagt om het artikel dat bepaalt hoe dat moet gebeuren, uit te breiden voor de tariefmethodologie.

De VREG wenst dat het capaciteitstarief wordt ingevoerd en dat technisch alles in orde is zodra dit wordt ingevoerd. Het is Fluvius dat daarvoor moet zorgen. Pieterjan Renier vindt het beter om eerder dan via de tariefmethodologie het principe van een administratieve boete te gebruiken. Of een malus thuishoort in de tariefmethodologie voor deze aspecten, is een terechte vraag. Net als bij andere regelgeving wil de VREG dit op dezelfde manier toepassen voor de tariefmethodologie.

Een administratieve boete voor onvolledige, inconsistente, verkeerde informatie lijkt de VREG beter dan een strafrechtelijke procedure voor een aantal zaken die op een andere manier kunnen worden geregeld, een beetje overkill. Het is absoluut niet de bedoeling van de VREG om daarvan veel gebruik te maken.

De VREG heeft zich geëngageerd om ervoor te zorgen dat er een simulator komt zodat elke eindgebruiker op het laagspanningsnet zelf kan inschatten wat dit nu betekent. Het gaat dan niet alleen over de totale energiefactuur, het is ook belangrijk erop te wijzen wat men daaraan kan doen. Pieterjan Renier verwijst naar de

vraag over de maandpieken die in het Fluviusportaal kunnen worden bekeken. Vraag is natuurlijk hoe dit zich vertaalt naar het capaciteitstarief. Daar moet de VREG zorgen voor de nodige toelichting op zijn simulator. De VREG gaat na of die maandpieken niet in die simulator kunnen worden geïntegreerd.

Wat de input van die simulator betreft, is er de laatste maanden heel wat informatie uitgewisseld met Fluvius. Het is de bedoeling die simulator snel online te zetten.

De kerntaken van Fluvius zijn elektriciteit- en aardgasdistributie. Daarnaast zijn er openbaredienstverplichtingen opgelegd vanuit de Vlaamse overheid. Fluvius kan premies een-op-een doorrekenen. Andere kosten kan het recupereren via de endogene kosten. De VREG wil dat die uitbetaling van premies zo efficiënt mogelijk verloopt.

Wat 'fiber to the home' betreft, is er sprake van miljarden aan investeringen, stelt Pieterjan Renier. Investerings in elektriciteit en aardgas kan Fluvius recupereren met een remuneratie van 3,5 procent rendement. Daar speelt ook geen concurrentie. 'Fiber to the home' is een veel risicovollere materie waar ook meer concurrentie speelt. Volgens berekeningen van het BIPT gaat het over 8 procent met als eventueel effect dat de rating die bepalend is voor de rentes die Fluvius betaalt voor leningen, daalt, met als gevolg dat de rentes voor leningen die Fluvius betaalt voor het financieren van die investeringen, stijgen. De laatste grootste sommen zijn opgehaald aan een intrest-rating van 0,25 procent, aldus Pieterjan Renier.

Wanneer die investeringen veel risicovoller zijn, dan zullen banken hogere interesten vragen. Hetzelfde geldt voor elektriciteit en aardgas. Men spreekt dan van een financiële kruissubsidiëring. Die leningen zijn niet alleen voor 'fiber to the home' maar evengoed voor het uitbreiden van elektriciteitsnetwerken waar ook significante investeringen moeten gebeuren. Dit zal uiteindelijk leiden tot een stijging van de elektriciteits- en aardgasrekening. De VREG kijkt enkel toe op elektriciteit en aardgas en voert niet de discussie of 'fiber to the home' over heel Vlaanderen moet worden uitgerold en hoe.

Wat de vraag over benchmark betreft, heeft de VREG vorige zomer een discussie gehad over de WACC die in de tariefmethodologie van de VREG op 3,5 procent staat. In Nederland waar de tariefmethodologie het beste vergelijkbaar is met Vlaanderen, ligt de WACC op 3 procent. De netbeheerders in Nederland krijgen dus 0,5 procent minder return op hun investeringen dan in Vlaanderen.

4. Bijkomende vragen en antwoorden

Andries Gryffroy heeft er geen probleem mee dat de manier waarop die transitie moet gebeuren, een politieke keuze is maar hij is het fundamenteel oneens dat de VREG niet aan beleid zou doen. De VREG bepaalt een capaciteitstarief en doet dus wel aan beleid. Nieuwe bedrijfswagens mogen vanaf 2025-2026 niet meer op fossiele brandstoffen rijden. Het enige waarmee de overheid dan kan spelen, is de fiscaliteit. De overheid kan niet spelen met het capaciteitstarief dat door de VREG wordt bepaald. Hetzelfde geldt voor de warmtepomp. Het is niet duidelijk wat de invloed van het capaciteitstarief zal zijn. De overheid kan dus een fiscaal voordeel geven voor een warmtepomp maar fiscaliteit is een federale bevoegdheid. Het is de bedoeling dat iedereen aan een bepaald e-peil geraakt. Hoe dat gebeurt, maakt minder uit.

Door de inhoud van de formules die de VREG maakt, doet hij dus wel aan beleid. Daarnaast verhogen of verlagen endogene kosten wat betekent dat de distributienetbeheerders meer of minder inkomsten hebben en dus meer of minder investeringen kunnen doen. Vlaanderen is al lang vragende partij voor dynamische distributienettarieven maar de VREG ziet dat voorlopig niet zitten en bepaalt op die manier voor een deel het beleid. Het klopt niet dat de VREG uitvoert wat de politiek bepaalt. De VREG heeft heel wat tools in handen die het beleid mee bepalen.

Andries Gryffroy wil van Ronnie Belmans horen op welke andere punten men beter personeel had ingezet.

De VREG denkt met zijn voorstellen gerechtelijke procedures te kunnen vermijden maar die administratieve boete kan zelfs worden gegeven aan personeelsleden. Dus degene die de brief heeft gestuurd, kan in principe ook aansprakelijk worden gesteld en een administratieve boete krijgen. Mensen die die boete onrechtmatig krijgen, kunnen dus ook een procedure opstarten. Andries Gryffroy vindt dat de VREG hier veel te eng redeneert.

Er was afgesproken dat de commissie de tool te zien zou krijgen maar dat is niet het geval en het is nog niet duidelijk wanneer dat zal zijn. De VREG moet daarvoor een beroep doen op Fluvius. De VREG heeft zelfs niet de moeite gedaan de vorige simulatie te toetsen met de nieuwe. De commissie weet vandaag dus niets, behalve dan dat er op 1 juli 2022 een capaciteitstarief komt. Andries Gryffroy is daar ontgoocheld over en vindt dat de VREG een politieke keuze maakt door geen tool aan de commissie te tonen.

Willem-Frederik Schiltz neemt de opmerking van Staf Aerts ter harte. Het heeft weinig zin om boos te worden over een dreigende oorlog tussen netbeheerder en regulator wanneer de politiek niet zelf in staat is de kalmte te bewaren. Anderzijds staat wel vast dat er een conflict is, een onduidelijkheid over de afbakening van bevoegdheden tussen parlement en regulator. Dat is niet omdat het decreet Digitale meters niet langs de Raad van State zou zijn gepasseerd maar omdat de meerderheid de bevoegdheid van de regulator anders inschat dan de regulator zelf.

Bruno Tobback heeft begrip voor de boosheid van de heer Belmans. Hij hoort collega's erover klagen dat de regulator niet meewerkt aan het oplossen van de problemen die de politiek gecreëerd heeft. Het hele zonnepanelenfiasco is een gevolg van politieke beslissingen en beloftes die men niet heeft kunnen waarmaken. De VREG heeft daar in het verleden voor gewaarschuwd. Hij vindt het ongepast om collega's te horen kritiek geven op mensen omdat zij niet helpen oplossingen te vinden voor problemen die de meerderheid in het parlement zelf heeft veroorzaakt. Aan de heer Schiltz brengt hij in herinnering dat een regulator een functie heeft in een geliberaliseerde markt. Hijzelf is voor een overheid met meer verantwoordelijkheid en beslissingsmacht dan hij verwacht van de heer Schiltz. Hij vindt het eigenaardig dat de heer Schiltz hierin van oordeel is dat de regulator de beslissingen van de staat moet volgen, terwijl hij de beslissingen van de regulator moet gaan verdedigen. Het is aan de politiek om keuzes te maken en die uit te voeren.

Het lid vindt dat de heer Belmans zijn bevoegdheden toch beperkt interpreteert. Hij vraagt niet dat de VREG zou beslissen het hele landschap te hertekenen. Hij wil wel horen hoever men kan gaan bij de suggesties van de heer Belmans om tariefverschuivingen door te voeren tussen elektriciteit en gas. Hoever moet men daarin gaan om tot het kantelpunt te komen waar mensen overschakelen van gas naar stroom, van gasverwarming naar een warmtepomp bijvoorbeeld? Als men niet over dat kantelpunt gaat, waarbij stroom voordeliger wordt dan gas, dan is het geen sturende maatregel maar een pesterij. Dan gaan de mensen binnen twintig jaar nog altijd hun gasketel hebben want het zal de moeite niet zijn om over te schakelen; ze gaan alleen meer betaald hebben voor hun gasverbruik.

Bruno Tobback vindt de analogie met rekeningrijden, die de heer Schiltz aanhaalt, totaal fout. Rekeningrijden dient om het gebruik te sturen van iets wat men wil ontmoedigen. Zoals de heer Belmans het uitlegde, wil men de omschakeling naar stroom niet verminderen maar vermeerderen. Het model waarin men de overschakeling naar elektriciteit, naar een verduurzaming, naar groene energie, door de gebruiker zelf laten betalen in plaats van er een maatschappelijk project van te maken, gaat op zijn grenzen botsen. Dat model zal op zijn grenzen botsen. Dat is geen verwijt

aan de VREG. Maar het lid wil graag horen hoe de VREG daar oplossingen voor ziet, vanuit zijn expertise. Hij wil niet meedoen aan het afdreigen van de regulator zoals hij de heer Gryffroy heeft zien doen, die zei dat als de regulator de politiek niet volgt, er dan maar een andere regeling moet komen per decreet.

Als er met lasten geschoven wordt, dan moet dat een doel hebben, en de ingezette middelen moeten proportioneel zijn en getoetst worden aan de reële resultaten. Anders is het geen beleid, maar ideologisch theater, aldus het lid. Hij heeft heel erg het gevoel dat door het huidige model, door de eigendomsstructuur van de netten en door de manier waarop geïnvesteerd wordt in de netten, er eigenlijk geremd wordt op hernieuwbare energie. Er worden artificiële hindernissen opgeworpen, die maar gesloopt kunnen worden door het model te herzien. Hij rekent op de expertise van de VREG om daarin wat richting te geven. Hij geeft de heer Bothuyne gelijk: de prijs is met een half miljard gedaald. Het is niet de bedoeling dat daardoor een half miljard minder geïnvesteerd wordt. Maar als er alleen geïnvesteerd wordt als daar voldoende dividenden uit volgen, moet dat misschien ook eens tegen het licht gehouden worden. Ook dat is geen stimulans om voldoende te investeren.

Bruno Tobback sluit zijn algemene bedenking af met een oproep aan de collega's om het debat fair te voeren en zich niet kwaad te maken over dingen die ze zelf hebben aangericht.

Ronnie Belmans ontkent dat de VREG ooit investeringen van Fluvius heeft afgeremd. De regulator heeft wel vragen gesteld over de wenselijkheid van nog grote investeringen in het gasnetwerk, gezien de energietransitie die er komt. Wel wil de regulator de investeringen optimaliseren, bijvoorbeeld door met het capaciteitstarief de stromen in het net te beperken en daardoor investeringen in koperdraad minstens tijdelijk minder nodig te maken. Maar investeringen zijn door de vermindering van toegelaten inkomen nooit in het gedrang gekomen.

Op de vraag van de heer Gryffoy over tarieven reageert *Ronnie Belmans* met een verwijzing naar Nederland, waar men geen dynamische tarieven heeft. Daar is er voor het residentiële verbruik een bruusk capaciteitstarief met twee waarden. Ons capaciteitstarief is een technologie-neutraal tarief. Verbruikspieken van de consumenten spelen geen rol. De verbruikers worden er slechts toe aangezet hun pieken te verminderen. Hij geeft het voorbeeld van een warmtepomp. Een warmtepomp vergt veel kilowattuur maar door een goede sturing kan men de piek zeer sterk verminderen. Een toestel dat veel energie vraagt maar dat men kan sturen naar een lagere capaciteit, is echt gediend door het capaciteitstarief zoals het ontwikkeld is door de VREG. Om een elektrisch voertuig op te laden, is er een minder hoog vermogen nodig als je langer oplaadt. Als je bijvoorbeeld de laadpaal thuis op 4 kW instelt, dan duurt het wat langer maar dat vormt geen probleem. Daarvoor is precies het capaciteitstarief voorzien. Dat tarief heeft niets te maken met een lage prijs voor de elektrische energie zelf. Het tarief is alleen gericht op het beperken van de nodige capaciteit van het net. Stel dat offshore-turbines op hun maximum draaien en dat iedereen op hetzelfde moment zijn elektrische wagen zou opladen omdat de prijs zeer laag is, dan wordt het distributienet opgestoot, aldus de spreker. Het capaciteitstarief is erop gericht mensen met hoge piekverbruiken ertoe aan te zetten met sturing hun impact op het net te verminderen. Die sturing kan nu al met gewone laadpalen; daar is geen nieuwe technologie voor nodig.

Pieterjan Renier antwoordt op de vraag over de simulator. Toen de VREG zijn ondernemingsplan in november 2020 aan de commissie is komen voorstellen (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 49/1), was het niet voorzien dat de regulator tegen deze zomer een simulator zou ontwikkelen. De VREG nam in februari 2021 de beslissing om daar werk van te maken. Nu is er een eerste versie klaar, die men aan het debuggen is. Zodra die klaar en stabiel is, wordt hij online gezet. De spreker stelt vast dat er heel veel vragen zijn van zowel parlementsleden als burgers. De twee

vragen die altijd terugkomen zijn: wat betekent het nieuwe tarief in concreto en wat kan ik eraan doen? De simulator moet een antwoord daarop geven.

Willem-Frederik Schiltz, reagerend op de heer Tobback, zegt dat de VREG nooit heeft gewaarschuwd dat Vlaanderen dreigde een federale belasting te overschrijden. De discussie met de VREG ging erover wie wat mocht zeggen, zij of de politici. Die discussie is niet beslecht door het Grondwettelijk Hof, maar het lid wil daarbij ook niet blijven stilstaan. Nu gaat het over het capaciteitstarief. Hij geeft de heer Aerts gelijk dat men op een bepaald moment conflicten opzij moet kunnen zetten en naar een oplossing moet kunnen zoeken. Het capaciteitstarief komt er en moet er ook komen samen met een digitale meter, uiteraard ontworpen voor de toekomst. Maar het lid vreest dat naargelang de manier het tarief wordt ingevoerd, het voor bepaalde segmenten van de bevolking een financiële mokerslag zou kunnen zijn. Daar is hij zeer bezorgd over. Daarom wil hij snel de simulator, zodat geïsoleerde groepen mensen die grote effecten zouden kunnen ondervinden, tijdig kunnen geïdentificeerd worden. Dan kan daarvoor zo nodig flankerend beleid ontwikkeld worden. Anders kan er geen draagvlak worden opgebouwd en wordt men weer tegen elkaar uitgespeeld. Aan de heer Belmans zegt hij een beetje een brutale vergelijking te hebben gemaakt met Waregem Koerse. Maar hij staat erop dat niemand mag achtergelaten worden. Ook door het arrest van het Grondwettelijk Hof is het lid er zich van bewust geworden dat men voldoende achterom moet kijken en dat men moet willen leren van zijn fouten.

Op de heer Tobback reageert Willem-Frederik Schiltz dat het niet zo is dat hij aan de VREG vraagt de fouten van de meerderheid recht te zetten. Er is een keuze gemaakt; de Raad van State heeft daar een advies over afgeleverd; nu wordt gevraagd die keuze uit te voeren. Mensen die nu 'gejost' zijn, moeten gecompenseerd worden zodat zij opnieuw een rendabele businesscase hebben. Zij hebben immers geïnvesteerd in duurzame energie zoals dat door alle partijen wordt gevraagd. Hij denkt dat niemand er tegen kan zijn dat er in die situatie zekerheid wordt gebracht, ook zijn collega Tobback niet.

Bruno Tobback repliceert dat hij er geen bezwaar tegen heeft dat mensen "die door de meerderheid 'gejost' zijn", geholpen worden.

Andries Gryffroy wacht wat dat betreft op de raad van bestuur en wil daar nu niet op ingaan. Het lid komt wel terug op de simulator. Als reactie op de heer Renier citeert hij uit het verslag van de hoorzitting over de energiefactuur (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 724/1) de toezegging van de heer Renier dat de VREG graag bereid is om in juni de eerste resultaten van de simulator te komen toelichten. Dat was trouwens een antwoord op een vraag van het lid. Eerder in de hoorzitting verklaarde de heer Renier ook dat het de bedoeling was de simulator in het midden van het jaar op de website te plaatsen. Hij heeft dus wel degelijk een belofte gemaakt. Verwijzend naar het voorbeeld dat de heer Belmans gaf over de instelling van een laadpaal op 4 kW, zegt het lid dat de mensen precies om dergelijke simulaties te maken de simulator nodig hebben. Want met een laadpaal die is afgesteld op 4 kW heeft men voor een grotere wagen wel een uur of twintig nodig om op te laden. De mensen willen kunnen berekenen wat het effect is op hun factuur van een hogere laadsnelheid. Ook voor mensen met een warmtepomp is die tool onontbeerlijk om alle consequenties van een bepaalde sturing te kunnen berekenen. Het lid is teleurgesteld dat de VREG zijn belofte niet is nagekomen.

Ronnie Belmans verklaart dat de resultaten voor de warmtepomp al beschikbaar zijn. De simulator is inderdaad nog niet af. Maar de mensen van de VREG hebben zoveel werk dat zij die simulator nog niet hebben kunnen afwerken. Tijdens weekends wordt er nu ook al gewerkt bij de VREG. Die simulator zal er zijn en zal er tijdig zijn. Hij preciseert nog het voorbeeld van de elektrische auto: niemand laadt elke dag zijn wagen op vanaf nul. Zelfs met een grote auto hebben de gebruikers veel speelruimte.

Pieterjan Renier preciseert dat genoemde hoorzitting plaatsvond op 10 maart 2021. Met de IT-providers is voor de ontwikkeling van de simulator aan de slag gegaan in februari. Hij heeft inderdaad gezegd dat hij de simulator halverwege het jaar online wou hebben. Dat is nog steeds de betrachting van de VREG. Intern heeft men al een demoversie, die men aan het uittesten is. Als men daar nu al mee naar de commissie zou komen, zou de simulator misschien vlug crashen. Vandaar dat de spreker ervoor heeft geopteerd een aantal printscreens te tonen om een idee te geven van de filosofie achter de simulator. Maar het blijft de bedoeling om de simulator in de komende weken openbaar te lanceren. Het is een terechte opmerking dat die simulator het beleid nog heel wat kan leren een jaar voor de invoering van het capaciteitstarief.

Staf Aerts wil nog eens terugkomen op de aangehaalde voorbeelden van de warmtepomp en de elektrische wagen. Het is niet de bedoeling in te spelen op lagere prijzen maar om het verbruik te spreiden. In welke mate wordt er dan gestuurd naar de rustige momenten? Wordt met die factor rekening gehouden in het capaciteitstarief? Is het Oostenrijkse model een optie? Daarin wordt gevraagd aan houders van warmtepompen en elektrische wagens om niet op te laden in de spitsuren.

Andries Gryffroy is het met de heer Aerts eens dat met de 'time of use' momenteel geen rekening wordt gehouden in het capaciteitstarief. De VREG heeft eerder laten weten dat de opname van die factor nog wel een jaar of drie zou kunnen uitblijven. Volgens het lid is die factor wel onmisbaar. Er kan gekeken worden of die factor statisch of dynamisch moet opgenomen worden. Het Oostenrijkse systeem is statisch, met een aantal uren waarop de distributietarieven lager zijn. Het kan statistisch bepaald worden op welke uren dat kan gelden. Maar zelfs die eenvoudige tool is er nu niet. Er wordt gewoon gestart met een bruto capaciteitstarief. Bijkomende beleidsmaatregelen, zoals de heren Renier en Belmans die vragen, kunnen zonder resultaten van de simulator niet genomen worden. Het lid begrijpt wel dat van de VREG niet het onmogelijke van werkinspanningen kan gevraagd worden. Maar hij begrijpt niet waarop het personeel dan beter kan ingezet worden.

Pieterjan Renier gaat in op dynamische energieprijzen. Die zijn al mogelijk sinds het begin van dit jaar. Dat gaat dan over de prijscomponent.

De andere component is het gedeelte tarieven. Daarin is al lang een discussie over de wenselijkheid om rekening te houden met de 'time of use'. In zijn tariefmethodologie heeft de VREG aan Fluvius gevraagd om tegen 2023 een studie uit te voeren samen met de studie over mogelijke injectietarieven. De vraag is of dat bijdraagt aan de ontwikkeling van het netwerk. Een statische 'time of use' is immers een algemene prikkel voor heel het netwerk, maar dan is het nog altijd perfect mogelijk dat er congestieproblemen optreden in een straat. Vandaar dat ook Fluvius in eerste instantie behoedzaam is en er eerst eens goed wil over nadenken. Daarom heeft de VREG Fluvius de tijd gegeven tot 2023 zodat er tegen de volgende tarifaire periode al dan niet rekening kan worden gehouden met een algemene factor 'time of use'.

Om in te spelen op lokale congestie is er op 31 maart 2021 een belangrijk decreet goedgekeurd over flexibiliteit. Daar wordt nu volop werk van gemaakt, met besluiten voor de technische reglementen. Als Fluvius in een straat of een regio problemen verwacht, kan het daarop inspelen en in plaats van extra kabels te leggen flexibiliteitsdiensten aanbieden. Uiteindelijk zullen die oplossingen goedkoper zijn.

Pieterjan Renier benadrukt dat er zowel werk wordt gemaakt van de dynamische energieprijzen, de 'time of use' en de flexibiliteitsdiensten. Voor die laatste dienstverlening heeft de VREG verschillende adviezen uitgewerkt. Nu ligt ook daar de bal in het kamp van onder andere de Vlaamse Regering en daarna van de VREG om dat verder uit te werken.

Willem-Frederik Schiltz zegt de heer Belmans heel goed te begrijpen wat de regionale verschillen betreft. Flexibiliteitsdiensten zullen daarbij het nieuwe instrument worden. Maar is het zeker dat er in Vlaanderen overal genoeg basisinfrastructuur ligt? Daarin volgt het lid de heer Tobback: het is niet de bedoeling om flexibiliteitsdiensten in te zetten om het gebrek aan basisinfrastructuur te compenseren. Het is wel de bedoeling dat er genoeg capaciteit is om zoveel mogelijk mensen te laten overschakelen op elektrische wagens.

Bruno Tobback is van mening dat men verder moet denken dan basiscapaciteit. De basiscapaciteit die wij nu hebben is nog wat anders dan de basiscapaciteit die nodig zou zijn op het moment dat iedereen aangesloten zou zijn met warmtepomp, een volledige domotica-uitrusting, met elektrische wagen enzovoort. Dan zal een veel grotere basiscapaciteit nodig zijn. Het zal altijd beter zijn een basiscapaciteit te hebben die niet keer op keer tot kraptes leidt. Het is vrij tegenstrijdig te streven naar zo weinig mogelijk koper in de grond en tegelijk iedereen te proberen te overtuigen over te schakelen naar elektrische oplossingen. De beleidsvraag die moet gesteld worden, is wat die basiscapaciteit met voldoende speelruimte moet zijn.

Willem-Frederik Schiltz sluit zich bij die opmerking aan.

Ronnie Belmans vraagt aandacht voor de investeringen in aardgas die Fluvius nog plant. Hij heeft daar vragen bij. Misschien kan dat geld beter gebruikt worden voor elektriciteit. Voorts vormen de oudere kernen van dorpen en steden een heel groot probleem. Daar zijn nog de oude systemen van drie keer 230 volt die moeten omgevormd worden naar drie keer 400 volt. Die situaties geven een ernstige beperking voor het laden van elektrische voertuigen. Daar moet nog veel aan gewerkt worden. Dat zijn geen grote investeringen maar dat geeft wel een capaciteitsverhoging van zowat 70 procent. Ten slotte is er nog het volgende. Een elektrisch voertuig verdubbelt ongeveer het verbruik van een gezin. Als je een huis renoveert en isoleert vooraleer je een warmtepomp installeert, dan valt dat meerverbruik eigenlijk nog mee. Door die drie factoren zullen de investeringen in koper in de eerstvolgende tien jaar nog best meevallen. Er is geen big bang vereist maar stap voor stap moeten constant de concrete problemen opgelost worden. Koperfabrikanten moeten zich niet ongerust maken: er zal in de komende jaren nog heel wat koper de grond ingaan. Maar de spreker hoopt dat er minder buizen voor aardgas de grond zullen ingaan.

Pieterjan Renier legt uit dat Fluvius tot nu toe de verplichting had om de drie jaar een investeringsplan in te dienen. Het recente Energiedecreet legt Fluvius op een visie in te dienen voor de langere termijn. Fluvius is daartoe nu prognoses aan het uitwerken rekening houdend met onder meer elektromobiliteit, de gewijzigde federale regelgeving, het capaciteitstarief enzovoort. De spreker vindt dat een heel goed initiatief van de regelgever. Die plannen moeten volgend jaar voor de eerste keer ingediend worden bij de VREG, die na onderzoek daarvan een oordeel moet vellen. Daarnaast heeft de VREG eind vorig jaar een studie gestart, samen met Fluvius en VEKA, om die langetermijnscenario's te kunnen doorrekenen. Wat betekenen die scenario's voor het netwerk? Waar doemen er uitdagingen op voor de basisinfrastructuur? Voor die studie wordt ook een extern bureau ingeschakeld. Die studie is zeker werk voor zowel de netbeheerder als de regulator en de VREG is bereid daarover in de loop van de opdracht toelichting te geven aan de commissie.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Bruno TOBBACK,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ACER	Agentschap voor samenwerking tussen energieregulators
BIPT	Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
CEER	Council of European Energy Regulators
DNB	distributienetbeheerder
FORBEG	Forum van Belgische Energieregulators
IT	information technology
MIG	Market Implementation Guide
NACE	Nomenclature Générale des Activités Économiques dans les Communautés Européennes
ODV	openbaredienstverplichting
PV	photovoltaïc
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
WACC	weighted average cost of capital